16. 3. 2005

ID: 31855

Vypořádání společného majetku manželů

Nárok na úhradu toho, co bylo vynaloženo na společný majetek, je založen v okamžiku, kdy byl oddělený majetek jednoho z manželů takto vynaložen, i když jej lze uplatnit až po zániku BSM v souvislosti s jeho vypořádáním. Má-li tento vnos z odděleného majetku podobu finančního plnění (např. je-li částečně použito úspor jednoho z manželů na koupi věci, která patří do BSM), dochází k němu již v okamžiku koupě věci a při stanovení náhrady ve smyslu § 150 věty druhé ObčZ se vychází z výše takto vynaložené finanční částky. Naproti tomu ke vnosu, který nemá finanční charakter, ale charakter věcného plnění (např. zabudování věci, náležející vlastnicky jednomu z manželů, do společné stavby), nedochází v době, kdy se tento manžel stal vlastníkem věci, jež byla posléze vynaložena na společný majetek, nýbrž až v okamžiku, kdy se tak skutečně stane, tedy vždy později, mnohdy se značným časovým odstupem. Až vynaložením takovéto věci na společný majetek pozbývá tento manžel svého vlastnického práva k ní, a tak pro stanovení výše náhrady je podstatná hodnota vynaložené věci právě v tomto okamžiku.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 22 Cdo 820/2003, ze dne 23.9.2003)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobkyně V. K., zastoupené advokátem, proti žalovanému J. H., zastoupenému advokátem, o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů, vedené u Okresního soudu ve Strakonicích pod sp. zn. 7 C 340/98, o dovolání žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 27. listopadu 2002, č. j. 8 Co 2541/2002-250, tak, že rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 27. listopadu 2002, č. j. 8 Co 2541/2002-250, s výjimkou výroku, jímž byly potvrzeny výroky IV. a V. rozsudku Okresního soudu ve Strakonicích ze dne 6. června 2002, č. j. 7 C 340/98-228, o vrácení přeplatku záloh účastníkům, a rozsudek Okresního soudu ve Strakonicích ze dne 6. června 2002, č. j. 7 C 340/98-228, s výjimkou výroků IV. a V. o vrácení přeplatku záloh účastníkům, se zrušují a věc se v tomto rozsahu vrací Okresnímu soudu ve Strakonicích k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Okresní soud ve Strakonicích (dále jen „soud prvního stupně“) rozsudkem ze dne 6. června 2002, č. j. 7 C 340/98-228, rozhodl, že „z věcí, jež měli účastníci v bezpodílovém spoluvlastnictví manželů přidat do výlučného vlastnictví žalovaného“ přesně specifikované movité věci v úhrnné ceně 73.800,- Kč a dále rozestavěná stavba na stavebních parcelách č. 690/2 a 960/1 zapsaná na LV č. 5280 pro obec S., k. ú. P. P. u Katastrálního úřadu ve S. v hodnotě 1.137.500,80 Kč (výrok I.), že je žalovaný povinen „zaplatit dluh u Č. s., a. s. ze smlouvy o půjčce č. 661222 ze dne 20. 12. 1991“ (výrok II.) a že je povinen zaplatit žalobkyni „na vyrovnání jejího podílu“ částku 424.568,90 Kč do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku (výrok III.). Výroky IV. a V. rozhodl o vrácení přeplatku záloh účastníkům, výrokem VI. o soudním poplatku a výrokem VII. o nákladech řízení. V otázce, které movité věci patří do bezpodílového spoluvlastnictví účastníků (dále jen „BSM“) a jaká je jejich cena, nebylo mezi účastníky sporu, stejně jako v tom, že mají být přikázány do výlučného vlastnictví žalovaného, který je má v držení. Co se týče rozestavěné stavby domu, soud prvního stupně vyšel z toho, že prvním nadzemním podlažím domu je tzv. technické podlaží stavby, které ovšem ke dni uzavření manželství účastníků (23. 3. 1991) nebylo vybudováno tak, aby bylo zřejmé jeho půdorysné členění. K tomuto závěru dospěl především na základě leteckého snímku z 23. 7. 1991, ze kterého dovodil, že ani 4 měsíce po vzniku BSM nebylo půdorysné řešení technického podlaží patrné, a dále

na základě účastnických a svědeckých výpovědí, které hodnotil v souvislosti se zmíněným leteckým snímkem. S ohledem na stupeň rozestavěnosti nebyla stavba k 23. 3. 1991 věcí v právním slova smyslu, tou se stala až za trvání manželství účastníků, a tak je nutno ji považovat za součást BSM. Její obvyklou cenu ke dni zániku BSM účastníků soud prvního stupně stanovil na základě znaleckého posudku Ing. S. K. a přikázal ji v souladu se shodnými stanovisky účastníků do vlastnictví žalovaného, který je výlučným vlastníkem pozemků, na nichž se stavba nachází. Společný závazek účastníků – nesplacená část dluhu u Č. s., a. s., z titulu shora uvedené smlouvy o půjčce ve výši 74.785,- Kč – byl přikázán k zaplacení žalovanému, který jej splácí i po rozvodu manželství. Z tvrzených vnosů účastníků do BSM soud prvního stupně přihlédl v prvé řadě k částce 59.169,- Kč, kterou žalovaný vynaložil před uzavřením manželství na nákup stavebního materiálu. V souvislosti s tím uvedl, že tato částka „byla mezi účastníky nesporná, což vyplývá z jejich vyjádření při jednání dne 7. 6. 2001, jakož i z jejich závěrečných vyjádření“. Za vnos do BSM byla dále považována částka 52.000,- Kč, již žalovaný získal na základě smlouvy o poskytnutí státního příspěvku na individuální bytovou výstavbu, a částka 62.209,07 Kč představující rozdíl mezi prostředky, které žalovaný získal z další půjčky od Č. s., a. s., ještě před uzavřením manželství, a tím, co bylo na splátky této půjčky zaplaceno za manželství ze společných prostředků. Při výpočtu částky, kterou je žalovaný povinen zaplatit žalobkyni na vypořádání BSM, pak vzal soud prvního stupně v úvahu i skutečnost, že žalobkyně 24. 9. 1996 vybrala z účtu účastníků společné prostředky ve výši 114.000,- Kč, o nichž ani netvrdila, že je ještě za manželství použila na úhradu společných potřeb. Naproti tomu tvrzené vnosy žalobkyně soud prvního stupně nepovažoval za prokázané. Po právní stránce posoudil věc podle občanského zákoníku ve znění před novelou provedenou zákonem č. 91/1998 Sb. (dále jen „ObčZ“) a vypořádání zaniklého BSM účastníků provedl podle zásad uvedených v § 150 ObčZ.

K odvolání obou účastníků Krajský soud v Českých Budějovicích jako soud odvolací rozsudkem ze dne 27. listopadu 2002, č. j. 8 Co 2541/2002-250, rozsudek soudu prvního stupně potvrdil, pouze s upřesněním znění jeho výroků I. a II. tak, že správné označení parcely, na níž se nachází rozestavěná stavba patřící do BSM, ve výroku I. je 690/1 (nikoli 960/1), že parcely 690/2 a 690/1 jsou zapsány na LV č. 5208 (nikoli na LV č. 5280), že namísto evidentně nedopatřením použitého výrazu „přidat do výlučného vlastnictví …“ v tomtéž výroku má být správně „se přikazuje do výlučného vlastnictví …“ a že namísto slov „žalovaný je povinen zaplatit dluh…“ ve výroku II. má být uvedeno „žalovanému se přikazuje k zaplacení dluh…“. Dále rozhodl o nákladech odvolacího řízení. Pokud jde o movité věci, společné závazky účastníků a jejich vnosy z odděleného do společného majetku, ztotožnil se se skutkovými i právními závěry soudu prvního stupně a v podstatě pouze odkázal na odůvodnění přezkoumávaného rozsudku. Co se pak týče zásadní sporné otázky, totiž zda rozestavěná stavba je součástí BSM, odvolací soud považoval hodnocení důkazů provedené v tomto směru soudem prvního stupně za logické a jeho skutkový závěr, že dispoziční řešení stavby nebylo ještě 4 měsíce po uzavření manželství účastníků zřejmé, za správný. I tento soud považoval za základní důkaz shora uvedený letecký snímek, ze kterého lze podle jeho názoru učinit zjištění, o něž soud prvního stupně opřel své rozhodnutí, i bez zvláštních odborných znalostí. Ze skutkových zjištění soudu prvního stupně pak vyplývá jediný možný právní závěr, a to že rozestavěný dům nebyl ke dni uzavření manželství účastníků věcí v právním slova smyslu. Jelikož i výpočet podílu účastníků na mase zaniklého BSM byl bezchybný, odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně potvrdil, pouze s odstraněním zjevných nesprávností v označení parcel a příslušného listu vlastnictví a s opravou formulačních nepřesností.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný dovolání, jehož přípustnost dovozoval z toho, že jde o rozhodnutí po právní stránce zásadního významu, jelikož řeší právní otázku v rozporu s hmotným právem [§ 237 odst. 1 písm. c), odst. 3 občanského soudního řádu – dále jen „OSŘ“]. Jako dovolací důvod pak uvedl, že napadený rozsudek spočívá na nesprávném právním posouzení věci [§ 241a odst. 2 písm. b) OSŘ]. Namítl především, že soudy obou stupňů učinily závěr o stupni rozestavěnosti stavby z předloženého leteckého snímku, ač jeho správné „přečtení“ a zhodnocení se neobejde bez

odborných znalostí. Stanovení stupně rozestavěnosti a posouzení stavebně technického a funkčního uspořádání nemovitosti je sice otázkou právní [v této souvislosti žalovaný poukázal na § 27 písm. l) zákona č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky – katastrální zákon], ale k jejímu vyřešení je třeba obstarat si odborné (stavebně technické) posouzení, které soud nemůže učinit sám. Žalovaný pak podrobně rozvedl své námitky proti závěru o tom, že stavebně technické a funkční uspořádání prvního nadzemního podlaží stavby nebylo v době vzniku BSM účastníků patrné, a proti výkladu § 27 písm. l) katastrálního zákona, jak jej provedly soudy obou stupňů, a vyslovil přesvědčení, že jejich názor, že stavba v té době neměla charakter věci v právním slova smyslu, je nesprávným právním posouzením věci. Pro případ, že by i dovolací soud pokládal stavbu za součást BSM, žalovaný namítl, že byl nesprávně ohodnocen jeho věcný vnos stavebního materiálu do BSM. Soudy obou stupňů totiž vyšly z toho, že má právo na zápočet tohoto vnosu jen v té hodnotě, za jakou materiál pořídil, ač podle jeho názoru měly stanovit výši zápočtu podle ceny vneseného materiálu určené podle stejných kritérií, podle jakých byla stanovena cena stavby ke dni zániku BSM, případně alespoň podle jeho ceny v době, kdy byl do společné stavby vložen. Okamžik pořízení věci vnesené do BSM není totožný s okamžikem vnosu a jsou značné rozdíly v cenách např. cihel nebo dřeva na krov v době, kdy je pořizoval, a v době, kdy byly na stavbu použity. Vlastnické právo žalovaného k uvedenému materiálu zaniklo až v době, kdy byl tento materiál zabudován do stavby, a ve stejné době vznikl jeho nárok na náhradu hodnoty vnesených věcí. Právě proto je pro stanovení výše této náhrady rozhodující okamžik zabudování materiálu, nikoli okamžik jeho pořízení. Žalovaný navrhl, aby byly rozsudek odvolacího soudu, případně i rozsudek soudu prvního stupně zrušeny a věc vrácena soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Žalobkyně navrhla zamítnutí dovolání s tím, že otázka rozestavěnosti sporné stavby není otázkou právní, nýbrž otázkou důkazů, které byly v řízení provedeny. Závěr soudů obou stupňů není založen pouze na jediném důkazu – na leteckém snímku, ale i na dalších důkazech, a žalobkyně se s jejich hodnocením plně ztotožňuje. Pokud jde o otázku vnosů, nevynaložil žalovaný ze svého nic víc, než dokládal předloženými nákupkami. Tím se ostatně i on sám řídil ve své argumentaci a jestliže nyní uvádí, že by cena materiálu vloženého do stavby měla být stanovena jiným způsobem, muselo by k tomuto tvrzení být vedeno další dokazování a to by bylo v rozporu s § 241a odst. 4 OSŘ.

Podle § 236 odst. 1 OSŘ lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští. Proto se dovolací soud po zjištění, že dovolání bylo podáno včas řádně zastoupeným účastníkem řízení a že splňuje náležitosti uvedené v § 241 a § 241a odst. 1 OSŘ, zabýval především otázkou jeho přípustnosti.

Napadeným rozsudkem byl potvrzen rozsudek soudu prvního stupně, a tak dovolání nemůže být přípustné podle § 237 odst. 1 písm. a) OSŘ. S ohledem na to, že prvý rozsudek, který soud prvního stupně v této věci vydal (z 13. 8. 2001, č. j. 7 C 340/98-167), byl k odvolání obou účastníků zrušen usnesením odvolacího soudu z 5. února 2002, č. j. 5 Co 2392/2001-192, bylo třeba zjišťovat, zda přípustnost dovolání není založena ustanovením § 237 odst. 1 písm. b) OSŘ. Podle něj je dovolání přípustné proti rozsudku odvolacího soudu a proti usnesení odvolacího soudu, jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl ve věci samé jinak než v dřívějším rozsudku (usnesení) proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil. Z porovnání rozsudků soudu prvního stupně z 13. 8. 2001 a z 6. 6. 2002 plyne, že druhým rozsudkem sice byly do BSM účastníků zahrnuty stejné věci jako v případě prvého rozsudku, ale žalovanému bylo uloženo zaplacení podstatně nižší vypořádací částky než předtím (424.568,90 Kč oproti 586.673,- Kč). Ať už ovšem byla rozdílnost obou rozhodnutí způsobena vázaností soudu prvního stupně právním názorem soudu odvolacího nebo ne, je zřejmé, že druhé rozhodnutí vyznělo pro žalovaného příznivěji. Už v usnesení z 30. 10. 1997, sp. zn. 2 Cdon 1363/96, uveřejněném v časopise Soudní judikatura č. 3/1998, dovolací soud vyslovil názor, že stejně jako u dalších opravných prostředků i u dovolání platí, že k jeho podání je subjektivně oprávněn jen ten účastník, v

jehož poměrech nastala rozhodnutím odvolacího soudu újma odstranitelná tím, že bude opravnému prostředku vyhověno (tzv. subjektivní přípustnost dovolání). Stejný názor pak zaujal i v rozsudku z 1. 2. 2001, sp. zn. 29 Cdo 2357/2000, uveřejněném v Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu, vydávaném nakladatelstvím C. H. Beck (dále jen „Soubor“), svazku 2, pod č. C 154. Tento závěr platí nejen v případě dovolání objektivně přípustného podle § 237 odst. 1 písm. a) OSŘ, ale též při zkoumání odlišnosti nového rozhodnutí soudu prvního stupně v důsledku vázanosti právním názorem soudu odvolacího, tedy i u dovolání, jehož objektivní přípustnost by byla dána ustanovením § 237 odst. 1 písm. b) OSŘ. Jestliže tedy druhé rozhodnutí soudu prvního stupně bylo co do dopadu na poměry žalovaného pro něho příznivější než rozhodnutí prvé, není žalovaný subjektivně oprávněn dovolání proti rozsudku, jímž odvolací soud toto druhé rozhodnutí potvrdil, opírající se o § 237 odst. 1 písm. b) OSŘ, podat.

Zbývá tedy přípustnost podle § 237 odst. 1 písm. c) OSŘ, podle něhož je dovolání přípustné proti rozsudku odvolacího soudu a proti usnesení odvolacího soudu, jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, jestliže dovolání není přípustné podle písmena b) a dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. Podle § 237 odst. 3 OSŘ má rozhodnutí odvolacího soudu po právní stránce zásadní význam zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně, nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem. Z toho plyne, že dovolání podle citovaných ustanovení je přípustné toliko pro řešení právních otázek.

Žalovaný dovozuje přípustnost svého dovolání z toho, že otázky, zda v době vzniku BSM účastníků byla rozestavěná stavba věcí ve smyslu práva a jaká byla hodnota vnosu jeho materiálu do stavby, byly v napadeném rozsudku odvolacího soudu (a též v rozsudku soudu prvního stupně) vyřešeny v rozporu s hmotným právem. Prvou z těchto otázek se ve své rozhodovací praxi opakovaně zabývaly jak Vrchní soud v Praze, tak i Nejvyšší soud ČR a – s odkazem na § 27 písm. l) katastrálního zákona – shodně dovodily, že pro posouzení okamžiku vzniku stavby jako věci je rozhodný okamžik, v němž je stavba vybudována minimálně do takového stádia, od něhož počínaje všechny další stavební práce směřují již k dokončení takto druhově a individuálně určené věci. K tomu u nadzemních staveb dochází vytvořením stavu, kdy je již jednoznačně a nezaměnitelným způsobem patrno alespoň dispoziční řešení prvního nadzemního podlaží (srov. např. rozsudek Vrchního soudu v Praze z 31. 1. 1994, sp. zn. 3 Cdo 95/92, uveřejněný v Právních rozhledech č. 4/1994, rozsudek Nejvyššího soudu ČR z 28. 1. 1998, sp. zn. 3 Cdon 1305/96, publikovaný v Soudních rozhledech č. 8/1998, nebo rozsudek téhož soudu z 5. 2. 2000, sp. zn. 22 Cdo 2534/2000, uveřejněný v Souboru, svazku 14, pod č. C 1008). Je tedy zřejmé, že pokud se soudy obou stupňů při úvahách o tom, zda sporná stavba byla v době uzavření manželství účastníků již samostatnou věcí, zabývaly tím, jaký byl stupeň její rozestavěnosti a zda bylo již patrno dispoziční uspořádání prvního nadzemního podlaží, posoudily tuto věc v souladu s judikaturou i hmotným právem. To, zda opravdu bylo dispoziční řešení technického podlaží stavby v té době patrné, je otázkou skutkovou, nikoli právní, jak též správně konstatoval odvolací soud na straně 8 odůvodnění napadeného rozsudku. Žalovanému lze sice přisvědčit, že pro vyřešení této otázky by za určitých okolností mohlo být třeba i odborných znalostí, to ale nemění nic na tom, že nejde o otázku právní. Nesouhlas žalovaného s posouzením právní povahy stavby v době vzniku BSM je tedy v podstatě nesouhlasem se skutkovými závěry, které byly podkladem pro toto posouzení. Výhrady ke skutkovým zjištěním lze ale uplatnit pouze dovolacím důvodem podle § 241a odst. 3 OSŘ, který – podle výslovného znění uvedeného ustanovení – v případě dovolání přípustného podle § 237 odst. 1 písm. c) OSŘ nepřipadá v úvahu. Lze tedy uzavřít, že skutková zjištění, na jejichž základě soudy obou stupňů dospěly k právnímu názoru, že sporná stavba se stala věcí ve smyslu práva až za trvání manželství účastníků, není možno přezkoumávat, právní závěry obou soudů jsou bezchybné, a tak pro řešení prvé žalovaným vymezené otázky není jeho dovolání přípustné.

S ohledem na shora uvedené závěry vychází i dovolací soud z toho, že rozestavěná stavba domu představuje součást masy BSM účastníků. Za této situace je pro rozhodnutí ve věci významná i druhá otázka, jejíž řešení podle názoru žalovaného činí z napadeného rozsudku odvolacího soudu rozhodnutí po právní stránce zásadního významu, tedy zda byla správně – v souladu s § 150 ObčZ – stanovena hodnota vnosu žalovaného do společného majetku představovaného zabudováním jeho stavebního materiálu do stavby domu. Dovolacímu soudu není známo, že by v jeho rozhodovací činnosti někdy byla řešena otázka, jakým způsobem postupovat v případě, že vnos jednoho z manželů do společného majetku spočívá v nepeněžitém (materiálovém) plnění vynaloženém na pořízení společné věci, a tak ve vztahu k této otázce je rozsudek odvolacího soudu rozhodnutím, které má po právní stránce zásadní význam, a dovolání žalovaného je – výlučně pro její řešení – přípustné podle § 237 odst. 1 písm. c) OSŘ. To ovšem znamená, že předmětem dovolacího přezkumu může být jen ten výrok napadeného rozsudku, pro který je řešení uvedené otázky významné, tedy výrok o výši částky, kterou je žalovaný povinen z titulu vypořádání žalobkyni zaplatit. I když totiž jde o spor, v němž z právního předpisu vyplývá určitý způsob vypořádání vztahu mezi účastníky [§ 242 odst. 2 písm. d) OSŘ], není dovolací soud oprávněn přezkoumat věcnou správnost výroku rozsudku odvolacího soudu, proti kterému není dovolání přípustné. Propojení výroku rozsudku odvolacího soudu, proti němuž dovolání přípustné je, s výrokem, který není přípustné přezkoumat, se při rozhodnutí o dovolání projevuje pouze v tom, že shledá-li soud důvody pro zrušení přezkoumávaného výroku, zruší současně i výrok, jehož sepětí s přezkoumávaným výrokem vymezuje § 242 odst. 2 OSŘ (srov. např. rozsudek dovolacího soudu z 25. 6. 1998, sp. zn. 3 Cdon 117/96, uveřejněný pod č. R 27/1999 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, nebo usnesení téhož soudu z 5. 1. 2001, sp. zn. 22 Cdo 2669/2000, publikované v Souboru, svazku 1, pod č. C 12). Proto i když je dovolání přípustné, dovolací soud se nemohl zabývat správností potvrzujících výroků o tom, které věci byly zahrnuty do BSM účastníků a komu byly přikázány a jak byla vypořádána společná pasiva BSM.

Žalovaný nenamítal, že by řízení trpělo vadami uvedenými v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 OSŘ či jinými vadami, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, a ani ze spisu nic takového neplyne. Dovolací soud se proto ve smyslu § 242 odst. 1 a 3 OSŘ zabýval jen tvrzeným nesprávným právním posouzením věci ve vztahu k otázce, pro jejíž řešení je dána přípustnost dovolání, a dospěl k závěru, že v tomto směru je dovolání opodstatněné.

Podle § 150 věty druhé ObčZ je při vypořádání BSM každý z manželů oprávněn požadovat, aby mu bylo uhrazeno, co ze svého vynaložil na společný majetek. Z formulace tohoto ustanovení zřetelně vyplývá, že je správný názor dovolatele, že nárok na úhradu toho, co bylo vynaloženo na společný majetek, je založen v okamžiku, kdy byl oddělený majetek jednoho z manželů takto vynaložen, i když jej lze samozřejmě uplatnit až po zániku BSM v souvislosti s jeho vypořádáním. Má-li tento vnos z odděleného majetku podobu finančního plnění (např. je-li částečně použito úspor jednoho z manželů na koupi věci, která patří do BSM), dochází k němu již v okamžiku koupě věci a při stanovení náhrady ve smyslu § 150 věty druhé ObčZ se vychází z výše takto vynaložené finanční částky. Naproti tomu ke vnosu, který nemá finanční charakter, ale charakter věcného plnění (typicky právě zabudování věci, náležející vlastnicky jednomu z manželů, do společné stavby), nedochází v době, kdy se tento manžel stal vlastníkem věci, jež byla posléze vynaložena na společný majetek, nýbrž až v okamžiku, kdy se tak skutečně stane, tedy vždy později, mnohdy se značným časovým odstupem. Až vynaložením takovéto věci na společný majetek pozbývá tento manžel svého vlastnického práva k ní, a tak pro stanovení výše náhrady je podstatná hodnota vynaložené věci právě v tomto okamžiku. Pokud tedy soud prvního stupně vycházel při stanovení výše náhrady, na kterou má žalovaný při vypořádání právo, z ceny, za niž v době před vznikem BSM účastníků zakoupil stavební materiál, a nikoli z ceny tohoto materiálu v době, kdy byl zabudován do stavby společného domu, pochybil a rovněž tak pochybil odvolací soud, když shledal tento jeho postup správným.

K námitce žalobkyně, že případné zjišťování hodnoty materiálu žalovaného ke dni jeho zabudování do stavby by bylo v rozporu s § 241a odst. 4 OSŘ, pokládá dovolací soud za nutné uvést následující: Žalovaný uplatnil nárok na náhradu toho, co ze svého vynaložil na společný majetek, ve vztahu k určité blíže specifikované mase stavebního materiálu. V této souvislosti je třeba poznamenat, že soud prvního stupně se mýlí, když vychází z toho, že účastníci učinili nesporným, že při vypořádání BSM má být z titulu vnosu do společného majetku započítána ve prospěch žalovaného částka 59.169,- Kč (tím by ostatně činili „nespornou“ součást právního posouzení věci, což je z hlediska § 120 odst. 4 OSŘ nepřípustné). Právní zástupce žalobkyně totiž při jednání soudu prvního stupně 7. 6. 2001 přednesl: „Co se týká dokladů, které znějí na jiné jméno, než na jméno žalovaného a žalovaným je tvrzeno, že jsou to náklady, které vynaložil ze svých vlastních prostředků, my v tuto chvíli od svých námitek, které jsme uplatnili při předchozím jednání, upouštíme a tyto tvrzené vnosy činíme pro toto řízení nespornými.“ Následně v písemném závěrečném návrhu z 25. 7. 2001 pak výslovně uvedl, že „…pro zjednodušení řízení … a v zájmu ušetření nákladů řízení pak žalobkyně učinila prohlášení, kdy uznává, že tyto částky jsou částkami, které platil žalovaný, byť znějí na jiná jména…“. Z těchto prohlášení reagujících na procesní stanovisko žalovaného nelze ovšem dovodit nic jiného, než že žalobkyně činí nesporným skutkový závěr, že veškerý materiál, jehož zakoupení doložil žalovaný nákupkami v celkové částce (po odpočtu ceny míchačky a vybavení koupelny) 59.169,- Kč, skutečně též platil žalovaný. Tento nesporný skutkový závěr je ovšem pouze součástí skutkového podkladu pro právní posouzení věci, do nějž patří též stanovení výše náhrady, na kterou má žalovaný z tohoto titulu při vypořádání nárok. Pokud ze skutkového zjištění, že žalovaný do stavby společného domu vložil svůj stavební materiál, který byl zakoupen za částku 59.169,- Kč, soudy obou stupňů vyvodily právní závěr, že právě tuto částku je žalovaný podle § 150 věty druhé ObčZ oprávněn při vypořádání požadovat, jde o případ, kdy soud ze správných skutkových zjištění vyvodil nesprávné právní závěry, a tedy o případ nesprávného právního posouzení věci. Námitka žalovaného tudíž není uplatněním nových skutečností podle § 241a odst. 4 OSŘ, ale uplatněním způsobilého dovolacího důvodu podle § 241a odst. 2 písm. b) OSŘ, který byl též v této věci naplněn.

Nejvyšší soud ČR proto podle § 243b odst. 2 věty za středníkem a odst. 3 OSŘ zrušil rozsudky soudů obou stupňů jak v přezkoumávaném výroku, tak i ve výrocích, jejichž návaznost na něj plyne z § 242 odst. 2 písm. d) OSŘ (takovými nejsou pouze výroky o vrácení přeplatků záloh, které nezávisí na rozhodnutí ve věci samé a v rozsudku jsou nadbytečné), a věc v tomto rozsahu vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Nesprávné poučení
- Nájem bytu
- Nároky pozůstalých (exkluzivně pro předplatitele)
- Odpovědnost státu za újmu (exkluzivně pro předplatitele)
- Promlčení (exkluzivně pro předplatitele)
- Valná hromada (exkluzivně pro předplatitele)
- Doručování
- Zastoupení
- Zánik závazku
- Zadržovací právo
- Insolvenční řízení (exkluzivně pro předplatitele)